

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษารูปแบบ และลักษณะการจัดการศึกษาในรายวิชาการศึกษาทั่วไป
ของสหรัฐอเมริกา และประเทศในเอเชีย

**A Study of Patterns and Characteristics of Education Administration in
General Education Programs in USA and Asian Countries**

โดย

พัชรภา ตันติชูเวช

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2551

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบ และลักษณะการจัดการศึกษาในรายวิชาการศึกษาทั่วไปของสหรัฐอเมริกา และประเทศในเอเชียนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับแนวทางการดำเนินงานวิจัย ข้อเสนอแนะ และคำแนะนำต่างๆที่เป็นประโยชน์รวมถึงเพื่อให้งานวิจัยมีความถูกต้องเหมาะสมมากขึ้นจาก ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่ให้ทุนสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญวัลย์ สัตยารักษ์วิทย์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองศาสตราจารย์ สุภาพ ฌ นคร ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติภูมิ มีประดิษฐ์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยโตเกียวและมหาวิทยาลัยหลิงนาน ขอขอบคุณเครือข่ายการศึกษาทั่วไปแห่งประเทศไทยที่จัดให้มีการศึกษาดูงานที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ และมหาวิทยาลัยมาลายา รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกคนที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์และมหาวิทยาลัยมาลายาที่อำนวยความสะดวกในเรื่องของเอกสารและข้อมูลด้านศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยให้กับผู้วิจัย ได้ศึกษา ขอขอบคุณน้องนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ข้อมูลต่างๆ ขอขอบคุณทุกแรงใจจากเพื่อนร่วมวิจัยที่มศึกษาทั่วไปที่เริ่มต้นทำงานวิจัยในทีมเดียวกัน และสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับผู้วิจัยคือกำลังใจจากครอบครัวที่มีให้กับผู้วิจัยเสมอมา

คุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบให้กับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษาที่เรียนวิชาศึกษาทั่วไป ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาทั่วไปทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อจำกัดของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป	8
ความเป็นมาของวิชาการศึกษาทั่วไป	10
พัฒนาการของจุดมุ่งหมายของวิชาการศึกษาทั่วไป	12
จุดมุ่งหมายของการศึกษาทั่วไป	17
แนวคิดในการกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาการศึกษาทั่วไป	22
รูปแบบหลักสูตรของการศึกษาทั่วไป	25
รูปแบบและลักษณะรายวิชาการศึกษาทั่วไป	29

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านศึกษาทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	40
- การศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด	40
- การศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด	51
- การศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์	56
- การศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยหลิงนาน	65
- การศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยโตเกียว	70
- การศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยมาลายา	73
ตอนที่ 2 วิเคราะห์จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั่วไป ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	77
ตอนที่ 3 วิเคราะห์โครงสร้างและหลักสูตรของการศึกษาทั่วไป ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	84
ตอนที่ 4 วิเคราะห์รูปแบบและลักษณะของรายวิชาในการศึกษาทั่วไป ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	94
ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	102

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 6 ตัวอย่างรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรการศึกษาทั่วไป ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	109
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
- สรุปผลการวิจัย	111
- อภิปรายผล	127
- ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	139
- ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	139
บรรณานุกรม	140
ภาคผนวก	143
- ภาคผนวก ก : ตัวอย่างรายวิชาการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด	144
- ภาคผนวก ข : ตัวอย่างรายวิชาการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด	149
- ภาคผนวก ค : ตัวอย่างรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยหลิงนาน	172
- ภาคผนวก ง : ตัวอย่างรายวิชาในกลุ่มการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย แห่งชาติสิงคโปร์	177
- ภาคผนวก จ : ข้อมูลเพิ่มเติมจากการไปศึกษาดูงาน และสัมภาษณ์นักศึกษา ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ทั่วไปของมหาวิทยาลัย	184
- ภาคผนวก ฉ : ตัวอย่างรายวิชาและการจัดหลักสูตรในระดับปริญญาตรีของ มหาวิทยาลัยมาลายา	187

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- ภาคผนวก ช : ตัวอย่างรหัสวิชา ชื่อวิชา จำนวนชั่วโมงสอนและข้อ	
กำหนดในการเรียนหลักสูตรเกาหลีศึกษา	
มหาวิทยาลัยมาลายา	195
- ภาคผนวก ซ : ตัวอย่างรหัสวิชา ชื่อวิชา จำนวนชั่วโมงสอนและข้อ	
กำหนดในการเรียนหลักสูตรจีนศึกษา	
มหาวิทยาลัยมาลายา	200
- ภาคผนวก ณ : จดหมายขอความอนุเคราะห์ขอข้อมูลจากมหาวิทยาลัย	
กลุ่มตัวอย่าง	204
ประวัติผู้วิจัย	207

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษาที่เข้าเรียนก่อนปี ค.ศ. 2007 -2008	60
2	แสดงจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษาที่เข้าเรียนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007 -2008	61
3	แสดงโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยหิลงนาน	68
4	แสดงโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมาลา	74
5	ตัวอย่างโครงสร้างรายวิชาของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยมาลา	75
6.	แสดงตัวอย่างโครงสร้างรายวิชาของหลักสูตร Bachelor of Science and Technology Studies ของมหาวิทยาลัยมาลา	75
7.	แสดงจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศในเอเชีย	77
8.	แสดงจุดมุ่งหมายของการศึกษาทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศในเอเชีย เมื่อจำแนกจุดมุ่งหมายเป็นประเภทต่างๆ	83
9.	แสดงชื่อเรียกโครงสร้างและหลักสูตรของรายวิชาศึกษาทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	85
10	แสดงถึงโครงสร้างและหลักสูตรของรายวิชาศึกษาทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	86
11	แสดงถึงโครงสร้างหลักสูตรของรายวิชาศึกษาทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศในเอเชียเมื่อจำแนกตามลักษณะการจัดหลักสูตรของการศึกษาทั่วไป	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	แสดงรูปแบบและลักษณะของรายวิชาการศึกษาทั่วไปของ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	95
13	แสดงวิเคราะห์ข้อกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	103
14	แสดงตัวอย่างรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรการศึกษาทั่วไป ของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศในเอเชีย	110
15	สรุปด้านจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั่วไป ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	112
16	แสดงสรุปด้านชื่อเรียกโครงสร้างและหลักสูตรของการศึกษา ทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	115
17	แสดงสรุปด้านลักษณะโครงสร้างและหลักสูตรของการศึกษา ทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	116
18	แสดงถึงโครงสร้างหลักสูตรของรายวิชาศึกษาทั่วไปของ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชียเมื่อจำแนก ตามลักษณะการจัดหลักสูตรของศึกษาทั่วไป	117
19	สรุปด้านรูปแบบและลักษณะของรายวิชาในการศึกษาทั่วไป ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	118
20	สรุปด้านข้อกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการศึกษาทั่วไปของ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	121
21	สรุปด้านตัวอย่างรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรการศึกษา ทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย	126
22	เปรียบเทียบหลักสูตรแบบบังคับร่วมระหว่างมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ดประเทศสหรัฐอเมริกาและมหาวิทยาลัยทักษิณ ประเทศไทย	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	เปรียบเทียบรูปแบบการจัดหลักสูตรศึกษาทั่วไปแบบ บังคับกระจาย แบบบังคับหน่วยกิตเลือกรายวิชาเอง ของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด มหาวิทยาลัยสิงคโปร์ และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	132
24	เปรียบเทียบหลักสูตรศึกษาทั่วไปแบบบังคับหน่วยกิต เลือกตามคณะวิชากำหนดของมหาวิทยาลัยแห่งชาติ สิงคโปร์มหาวิทยาลัยมาลายา และมหาวิทยาลัยศิลปากร	134